

Hroniska trombemboliska plaušu hipertensija: Latvijas reģistra dati

Andris Skride^{1,2}, *Ainārs Rudzītis*¹, *Krista Lesiņa*^{2,3},
*Irita Krauča*⁴

¹ *Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca,
Latvijas Kardioloģijas centrs*

² *Rīgas Stradiņa universitāte, Latvija*

³ *Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca, Latvija*

⁴ *Latvijas Universitāte*

Ievads. Hroniska trombemboliska plaušu hipertensija (CTEPH) ir viena no piecām plaušu hipertensijas formām. Tās patoģenēze un epidemioloģijas dati ir neskaidri. CTEPH attīstās, ja trombembolisks materiāls nosprosto plaušu artērijas un vidējais plaušu artēriju spiediens paaugstinās virs 25 mm/Hg pēc sirds zondēšanas datiem, lai gan īstenota adekvāta antikoagulācijas terapija vismaz triju mēnešu garumā. CTEPH ir vienīgā potenciāli izārstējamā plaušu hipertensijas forma. Operējamas slimības formas gadījumā jāveic pulmonālās endarterektomijas operācija. Neoperējamas slimības formas gadījumā iespējama slimības patoģenētiska terapija ar medikamentiem.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Darba mērķis ir analizēt CTEPH pacientu datus, noteikt slimības attīstības riska faktorus un pacientu funkcionālo klasi slimības diagnozes brīdī. Datu avots – Latvijas Kardioloģijas centrā 2007. gadā izveidotais vienīgais plaušu hipertensijas pacientu reģistrs Latvijā. Visiem pacientiem plaušu trombembolijas apstiprināšanai plaušām veikta datortomogrāfija ar kontrastvielu. Plaušu hipertensijas apstiprināšanai veikta sirds labo daļu zondēšana. Pacienti ar hronisku trombembolisku plaušu hipertensiju iekļauti plaušu hipertensijas reģistra 4. grupā. Pētījums ir prospektīvs datu apkopojums.

Rezultāti. Septiņu gadu laikā atbilstoši protokolam diagnosticēti un iekļauti reģistrā 26 hroniskas trombemboliskas plaušu hipertensijas pacienti (38,46% vīrieši, 61,54% sievietes). Vidējais plaušu artēriju spiediens pēc sirds katetrizācijas datiem diagnozes apstiprināšanas brīdī šiem pacientiem bija – 51,4 mm/Hg, kas atbilst smagai plaušu hipertensijai. Vidējais pacientu vecums – 56 gadi. Diagnozes brīdī 84,61% pacientu bija NYHA III funkcionālā klase.

Secinājumi. HTEPH prevalence nav liela. HTEPH pieskaitāma reto slimību grupai. Taču ļoti svarīgi ir atpazīt un ārstēt šos pacientus savlaicīgi. Divu gadu laikā mirstība bez terapijas šiem pacientiem, ja plaušu artēriju vidējais spiediens pārsniedz vairāk kā 50 mm/Hg, ir 90%. Tomēr šai slimībai iespējama specifiska terapija. Operējamas HTEPH formas gadījumā jāveic operācija – pulmonālā endarterektomija. Pirmā pulmonālā endarterektomija Latvijā veikta 2013. gada augustā. Neoperējamai HTEPH formai šobrīd pasaulē pieejams jauns medikaments patoģenētiskai slimības ārstēšanai – riociguats. Šis medikaments Latvijā jau izmantots vienam pacientam. Jāturpina apzināt HTEPH slimniekus Latvijā. Būtiski diagnostiku veikt laikus. Pēc reģistra datiem lielākajai pacientu daļai diagnoze noteikta novēloti – III NYHA funkcionālajā klasē.